

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

A MEZŐGAZDASÁGI RENDSZEREK TANULMÁNYOZÁSA

(Study of Agricultural Systems)

(Szerkesztette: DALTON, G. E. Applied Science
Publishers Ltd. London, 1975. 411 p.)

Az elmúlt évek az ún. rendszerszemlélet térhódítását hozták a mezőgazdasági kutatásban és gyakorlatban egyaránt. Annak ellenére, hogy a termelési rendszerek kedvező eredményei hazánkban is egyértelműen bizonyítják a biológiai, technikai, szervezési és gazdasági tényezők komplex figyelembevételének szükségességét, ágazatunkban a rendszerproblematika elméleti igényű tudományos feldolgozása mégis csak a kezdeti lépéseknél tart. A Dalton, G. E. szerkesztésében a közelmúltban megjelent könyv világviszonylatban az egyik első olyan munka, amely többé-kevésbé átfogóan tárgyalja a mezőgazdaság rendszerszemléletű tanulmányozásának módszertani kérdéseit. A könyv lehetséges magyar olvasóinak körét a nyelvi korlátok nyilvánvalóan meglehetősen szűkre szabják. Azonban a téma újszerűsége — úgy vélem — indokolja, hogy a magyar agrárközgazdászok szélesebb tömegei is tájékoztatást kapjanak erről az értékes munkáról, sőt esetleg magát a könyvet is kézhez kapják majd.

Nem lehet kétséges, hogy a mezőgazdasági problémák rendszerszemléletű tanulmányozása a hagyományostól eltérő megközelítési módot, új módszereket igényel. E kérdések megvitatása képezte tárgyát a Readingi Egyetemen (Nagy-Britannia) 1974-ben megrendezett nemzetközi tudományos konferenciának. A *Mezőgazdasági rendszerek tanulmányozása* című könyv az e konferencián elhangzott 13 előadást és a hozzájuk kapcsolódó korreferátumokat tartalmazza, amelyek együtt igen jó

áttekintést nyújtanak a rendszerszemléletű vizsgálatok módszertanában a nyugati országokban született tudományos eredményekről és részben azok gyakorlati alkalmazásának tapasztalairól is.

A bevezető tanulmány és a könyv első részében található 4 munka a rendszerszemléletű vizsgálatok általános elméleti és módszertani problémáit tárgyalja. (Az első rész címe: Rendszer-módszertan). A rendszerelmélet mezőgazdasági alkalmazásával kapcsolatos általános fejtegetések mellett e részben a fő hangsúly a mezőgazdasági problémák rendszerszemléletű tanulmányozására felhasználható matematikai modellek elemzésén van. Van Dyne, G. M. és Abramsky, Z. tanulmánya 93 különböző (lineáris és nem lineáris programozási, szimulációs és függvény stb.) konkrét probléma megoldására a gyakorlatban is alkalmazott modell fontosabb jellemzőit sorra véve, összefoglalva értékeli a számításba vehető vizsgálati módszerek előnyös és hátrányos tulajdonságait. Megállapítják, hogy a rendszerszemléletű vizsgálatok szempontjából különösen a szimulációs módszerek tulajdonságai kedvezőek. Dent, J. B. a szimulációs technika módszertani alapelveiről ad rövid összefoglalást. Az első rész utolsó tanulmányának szerzői pedig arra a kérdésre keresnek választ, hogy valóban egy „optimális megoldás” meghatározása-e a legfontosabb feladat a probléma rendszerszemléletű megoldásában.

A könyv második része 5 gyakorlati vizsgálatról beszámoló tanulmányt tartalmaz. (A második rész címe: A rendszerszemlélet alkalmazása a gyakorlatban). A sort a eukornád egyik kártevője elleni védekezés tervezését szolgáló szimulációs modell bemutatása nyitja meg. Különösen érdekes Charlton, P. J. és Street, P. R. tanulmánya, amelyben az ún. biológiai-gazdasági jellegű szimuláció (a növényi és az állati fejlődési folyamatok számítógépes utánzása) gya-

korlati alkalmazásának kérdéseit tárgyalják, példaként felhasználva a tehenészeti telepek Nagy-Britanniában kidolgozott szimulátora széles körű gyakorlati alkalmazásának tapasztalatait. *Donaldson, G. F.* a szimuláció egyik „klasszikus” mezőgazdasági alkalmazási lehetőségével, a betakarítási technológiák és folyamatok tervezésével foglalkozik. A könyv ezen részében található továbbá egy — a Kanadai Mezőgazdasági Minisztérium megbízásából kialakított — vállalati tervezési célú, alapvetően lineáris programozáson alapuló modellrendszert (CAN-FARM System) ismertető tanulmány. A szerző aláhúzza, hogy ezen modellrendszer szolgáltatásait már több ezer gazdaság vette igénybe és a tervek igen jól hasznosíthatónak bizonyultak. Az ötödik tanulmányból megismerkedhetünk a portugál mezőgazdasági termelés területi elhelyezkedésének tervezésére konstruált lineáris programozási modellel és a segítségével végzett számítások eredményeivel.

A könyv harmadik része a rendszer szemlélet tudományos kutatásban való alkalmazásával foglalkozó tanulmányokat tartalmazza. Az előzőeknél lényegesen rövidebb terjedelmű anyagok a rendszerelmélet, illetve a rendszer szemléletű szimulációs modellek biológiai, állattenyésztési és gazdaságpolitikai kutatási célú hasznosításának

perspektíváit vázolják fel. Közülük különösen érdekes a rendszerelméletnek az agrárpolitikai és makro jellegű marketing döntések megalapozásában való alkalmazását tárgyaló tanulmány. E három előadás lényegében megmarad az általánosságok szintjén, ami arra utal, hogy a kutatások vonatkozásában született eddig a legkevesebb konkrét eredmény.

A könyv módszertani kérdésekkel foglalkozik, a népes szerzői kollektívától távol áll azonban az elvont matematizálás. A különböző modelleket a gyakorlati szakemberek szemszögéből ismertetik, a hasznosítási lehetőségek és korlátok megvilágítását, nem pedig a módszertani megoldások részletes bemutatását tartva a fő feladatnak. Ez a könyv is jól tükrözi azt a nyugati szakemberek mind nagyobb körében is érvényesülő törekvést, hogy napjainkban a döntő kérdés már nem a még bonyolultabb matematikai modellek konstruálása, hanem az igen széles választékban rendelkezésre álló, korszerű eljárások gyakorlati alkalmazásával, tömegszerű felhasználásával összefüggő feladatok megoldása.

Az egyes fejezeteket igen gazdag irodalomjegyzék egészíti ki, amely értékes kiindulópontul szolgálhat a témakörrel kapcsolatos további tudományos kutatásokhoz.

Csáki Csaba dr.

D o m é G y ö r g y n é:

Demokrácia a mezőgazdasági termelőszövetkezetekben

A szerző a mezőgazdasági termelőszövetkezetek területén vizsgálja a szövetkezeti demokrácia szerepét és működését. Kifejti, hogy a szövetkezeti demokrácia a szocialista demokrácia része, s ennek megfelelően elemzi a szocialista demokrácia tartalmi jegyei-

nek sajátos érvényesülését ezen a területen. Tárgyalja a szövetkezeti demokrácia közvetlen formáit (közgyűlés, részközgyűlés), a döntéshozatal feltételeit, beleértve a tudati tényezőket is. Felmérések alapján megállapítja, hogy a termelőszövetkezeti tagság még nem ismeri kellőképpen a döntéshozatal mechanizmusát. Külön foglalkozik a szövetkezeti demokrácia közvetett formáival, a képviselői szervek helyével, szerepével, a szakszervezetekhez való vi-

szonyáva
hogy a n
folytán
inkább m
vezeti f
könyv
szakemb
forgathat
érdeklőd
kiadó)

H a j a s

A szake

(tenyésztő
Ma újdo

A tej
kérdése
ségről,
jékozta
iparszer
pasztala
rekről,
pesítési
vezési
lalják

S z ü c

A fűsz
és feld

A ha
mű, a
szerpap
des ku
talat
eredme
fajták,
zálás,
zás leg
lyal sz
között
jelenés
megira
peller
gazda

szonyával. Felhívja a figyelmet arra, hogy a mezőgazdaság technikai haladása folytán az elkövetkező időkben még inkább módosulni fognak a belső szervezeti formák a szövetkezetekben. A könyv elsősorban a vizsgált terület szakembereinek szól, de haszonnal forgathatja minden, a téma iránt érdeklődő olvasó is. (Kossuth Könyvkiadó)

Hajas Pál—Várkonyi József:

A szakosított tejtermelés

(tenyésztés és technológiák)

(A tájékoztató — holnap gyakorlat)

A tejtermelés fejlesztéséről, időszzerű kérdéseiről, a szakosítás szükségességéről, a legújabb eredményekről tájékoztatnak a szerzők. Beszámolnak az iparszerű tejtermeléssel szerzett tapasztalatokról, a különböző rendszerekről, üzemeltetési módszerekről, gépezési újdonságokról; végül az új szervezési, üzemgazdasági ismereteket foglalják össze. (Mezőgazdasági Kiadó)

Szűcs Kálmán:

A fűszerpaprika termesztése és feldolgozása

A hazai szakirodalomban ez az első mű, amely önállóan foglalkozik a fűszerpaprikával. A szerző több évtizedes kutatómunka és gyakorlati tapasztalat összegezését, valamint a külföldi eredményeit is közreadja benne. Az új fajták, a gépesítés, az öntözés, a kemizálás, a minősítés, valamint a feldolgozás legújabb módszerei mind kellő súlytal szerepelnek. A gyártási módszerek között bemutatja a fűszer legújabb megjelenési formáját: az oleoresint is. A mű megírásában közreműködött dr. Kárpáti Károly és Végvári István. (Mezőgazdasági Kiadó)

Somos András:

Zöldségtermesztés

(4. átdolgozott kiadás)

A könyv 1955. óta egyetemi tankönyv és kézikönyv is. A zöldségtermesztés biológiai alapjaitól kezdődően az egyes zöldségnövények részletes termesztéstechnikai leírásáig minden, a témához tartozó kérdést tömören felölel, jól rendszerezve. A jelen kiadás természetesen a legújabb elméleti és technikai eredményeket is beolvasztja anyagába. (Mezőgazdasági Kiadó)

Zöldi István:

A paradicsomtermelés gépesítése

A külföldi és a hazai kísérletek eredményeiről ad számot. Ismerteti a használatos gépeket és géprendszereket, technológiai és szerkezeti felépítésüket. Foglalkozik a szántóföldi szállítás, az előfeldolgozás gépesítésének megoldásaival, majd a termelés jövedelmezőségének kérdéseit elemzi. (Mezőgazdasági Kiadó)

Sarkadi János:

A műtrágyaigény becslésének módszerei

A szerző egyrészt tudományos alapot, másrészt a műtrágyaigény meghatározásának elméleti és gyakorlati lehetőségeit, másrészt azokat a módszereket és eljárásokat írja le, amelyek hazai viszonyaink között leginkább alkalmasak ennek az igénynek a felmérésére. Befejezésül a műtrágyázási terv elkészítéséhez nyújt igen hasznos gyakorlati tanácsokat. (Mezőgazdasági Kiadó)

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Мадьяр Ф.</i> : О связи предприятий пищевой промышленности и крупных сельскохозяйственных предприятий	1
<i>Сердахеи П.—Юхас Д.—Юхас Я-не</i> : Опыты и результаты межкооперативных объединений	9
<i>Молнар И.—Сакони Л.</i> : Дотация и её влияние на рост производства	23
ИЗ ПРАКТИКИ ВЕДЕНИЯ ХОЗЯЙСТВА	
<i>Лазко И.</i> : Содержание, потребность во времени и структура работы председателя производственного кооператива	35
ОБЗОР	
Об отраслевых результатах содержания гусей (<i>Ласло Л-не</i>)	53
СПЕЦИАЛЬНАЯ ЛИТЕРАТУРА	

I N H A L T

<i>Magyar F.</i> : Verbindungen zwischen den ernährungswirtschaftlichen Unternehmen und landwirtschaftlichen Grossbetrieben	1
<i>Szerdahelyi, P.—Juhász, Gy.—Juhász, J.</i> : Erfahrungen und Ergebnisse der produktionsgenossenschaftlichen Zusammenschlüsse	9
<i>Molnár, I.—Szakonyi, L.</i> : Einige Zusammenhänge zwischen den Zustütungen und Produktionserhöhung	23
PRAKTISCHE WIRTSCHAFTSFÜHRUNG	
<i>Laczkó, I.</i> : Inhalt, Arbeitszeitbedarf und Struktur der Arbeitsbereiche der Vorsitzenden in den LPG	35
RUNDSCHAU	
Über den Ergebnissen des Produktionszweiges für Gänsehaltung (<i>László, L.</i>)	53
FACHLITERATUR	

C O N T E N T S

<i>Magyar, F.</i> : On the relationships between food industrial firms and large-scale farms	1
<i>Szerdahelyi, P.—Juhász, Gy.—Mrs. Juhász, J.</i> : Experiences with and results of the amalgamations of co-operative farms	9
<i>Molnár, I.—Szakonyi, L.</i> : Certain interrelations between subsidization and the increase of production	23
ON THE PRACTICE OF FARMING	
<i>Laczkó, I.</i> : Contents, time requirements and structure of the activity of co-operative farm presidents	35
REVIEW	
On the results of goose-breeding activity (<i>Mrs. László, L.</i>)	53
LITERATURE	

Csete
Na

1085

Megje

Terjes
a post
nádor

Mezőgazdasági üzemszervezési
és agrárközgazdasági folyóirat

Журнал организации и экономики предприятий
сельского хозяйства

Zeitschrift für Betriebsorganisation
und Agrarökonomik

Journal for farm economics and management

Revue d'économie rurale et d'organisation
des entreprises agraires

SZERKESZTIK:

Csete László, Dobos Károly, Enese László (felelős szerkesztő), Horváth József,
Nagy Gyula, Pósvai Lajos (szerkesztő), Romány Pál (a szerkesztőség elnöke),
Simka István, Szilágyi Sándor, Tóth Mihály, Tóth Jenő

SZERKESZTŐSÉG: 1093 Budapest IX., Zsil u. 3—5. Agrárgazdasági Kutató Intézet
Telefon: 330-140

FELELŐS KIADÓ: a Hírlapkiadó Vállalat Igazgatója

1085 Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.

Telefon: 343-100, 142-220

Megjelenik havonta, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium folyóirataként,
a Magyar Agrártudományi Egyesület közreműködésével

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél,
a posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlapirodánál (KHI, Budapest V., József
nádor tér 1., postacím: 1900 Budapest) közvetlenül, vagy postautalványon, vala-
mint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámára.

Előfizetési díj: egész évre 144,— Ft, fél évre 72,— Ft

70.4834 Egyetemi Nyomda, Budapest. Felelős vezető: JANKA GYULA igazgató

INDEX: 25.341

281
G 24
Cop.

STUDY